

Storgata senter - med glass over

- Et felles varehussenter i Storgata har mye større potensiale i seg enn CC Martn noen gang har hatt. Her er vitalitet, miljø og historie som ingen kan gjenskape i en fei. Bygg glasstak over Storgata og dermed er **DETTE** innlands-Norges største varehus, sier arkitektene Roar Jacobsen og Knut Reiten samt Sentrumsforeningens Bjørn Gjørvad.

YNGVAR BJØRSHOL

- For 40 millioner kroner får Storgata 300 meter glasstak og muligheten til å gå fra forretning til forretning i temperert sone, sier Roar Jacobsen. Han og arkitektkollega Knut Reiten tar opp ideen fra ti år tilbake om glasstak over Gjøviks gågate. Arkitektene har laget en modell av idéen og legger fram skisser for praktiske løsninger - som et debattinnlegg. Forslaget om å slippe til biltrafikk i gågata har provosert; det er som å late vannet i underbenklærne, mener de.

Gammel idé

- Jeg var jo framme med dette forslaget om glasstak for 10 år siden, like etter CC-åpningen. Da var det

ikke forståelse for saken. Da var det jo også stort sett bare store, tilflyttede kjeder som holdt til på CC. Jeg vil si at forslaget er mye mer aktuelt i dag. CC Martn er rett og slett blitt farlig bra. Gjøvik som handelsted har styrket seg. Men kundestrømmen er forskjøvet, sier Roar Jacobsen. Han viser til at alle de tunge, lokale handelsbedriftene i gågata har etablert seg på CC. Trolig klokkelig nok. Men hvor er hovedbølet - og hvilken avdeling forsvinner først i trangere tider, spør både Jacobsen, kollega Reiten og Bjørn Gjørvad. Faren for et verdifall for eiendommene i Storgata er reell dersom det forskyves enda mer handel til CC. Utbygging i CC-nære kvartaler kan forsterke kundeflyttingen ytterligere.

Tenke felles sak

- Nå må de handlende og gård-eierne i Storgata begynne å tenke felles interesse. Styrken til CC er nettopp at det tenkes enhetlig. En slik utfordring må kunne møtes med en senteretablering i Storgata, også, mener herrene.

For hva har ikke Storgata:
- 30.000 kvadratmeter butikkflate
- Butikker med en vitalitet som kan måle seg med hvilken som helst konkurrent
- Tre store dagligvarekjeder
- Sju spisesteder
- Tre banker
- 15.000 kvadratmeter med kontorer - innbefattet offentlig og privat service som ikke finnes på CC.
- 60 prosent av fortauet er oppvarmet.
- Mange spennende og uutnyttede bakgårder og gårdsrom med bl.a flotte svalganger som ingen ser i dag.

GLASS OVER GÅGATA: For 40 millioner får vi glass over hele gågata - og dermed blir **DETTE** innlands-Norges største varehus, sier f.v Roar Jacobsen, Bjørn Gjørvad og Knut Reiten.

- Mulighe til rundt 1.000 parkeringsplasser.
- Nødbotsto eiendommer.
- Stort poensiale på den følelsesmessige og historiske siden.

Betaler seg

Ved hjelp av 4.500 kvadrat med glassak - over det gamle gatelegemet - vil CC få den lokale utfordringen som varehuset fortjener. 5-10 prosent omsetningsøkning vil dekke investeringen. Og Gjøvik vil vinne som handelsby, bli selve stasstedet i det

indre Østlandet, sier herrene begeistret.

De peker på at det er ingen grunn til å svartmale sentrums omsetningskraft. CC omsetter for 350 millioner - har planer om å nå 500 millioner. Sentrum står for en omsetning på 700 millioner kroner.

Trenger ikke stjele

- Gjøvik trenger ikke stjele mye fra omgivelsene, vi tror i tilfelle det går ut over etableringer som Spareland og Obs, litt meningsløse prosjekter i utgangspunktet fordi

de innebærer økt bilkjøring, sier arkitektene.

De har tegnet en enkel søjleramme i fortauskantene for å bære glass-taket. En bygningsmessig sammenføyning med eksisterende bygg må ha varmekabler for å smete snø. Varmen fra forretningene vil gi god nok lunk under glasstaket. Og forretningene sparer energi fordi kundene går ut i et oppvarmet landskap.

- Værsgod, her er idéen. Vi skal prøve å få fellesskapet i Storgata til å gripe den, sier arkitektene og Sentrumsforeningens talsmann

Sur melk i Valdres

Østlandsmeieriet Fosheim ber melkeprodusentene være mer nøye med hvordan de fører dyra. Det viser seg nemlig at en god del melk må kasseres på grunn av vond lukt og smak.

- Av de 506 smaksprøvene vi tok av kumelk i oktober, ble 21 merket med «usmak». Årsakene kan være mange og sammensatte, men ofte vil endringer i foringsrutinene være et enkelt, billig og effektivt botemiddel, opplyser meieristaben.

De påpeker viktigheten av at grovforet holder god kvalitet og inneholder en tilstrekkelig mengde vitaminer og mineraler. Spesielt Selen og vitamin E er nødvendig.

Roar Jacobsen mener at Storgaten ville bli langt mer attraktiv som handlesentrum med tak over.

Glasstak over sentrum

Son et apropos til griseværet: Hvordan ville du like å gjøre dine innkjøp i Storgaten i Gjøvik, sette deg på en fortau-restaurant og se på livet over en kaffekopp - uten å fryse i januar? Roar Jacobsen ved Korshavn arkitektkontor har lagt fram planer som kan gjøre drømmen om det tapte hardleparadis til virkelighet. Han vil legge hele Storgaten under et glasstak.

IVAR KVISTUM

Arkitekt Roar Jacobsens planer ble lansert under et seminar for Norske sivilingeniørers forening på Rica Hotel Gjøvik i går. Han har laget dem på eget initiativ, som et resultat av frustrasjonen over handelsstandens handlingslammelse vedørende sin egen situasjon i sentrum.

- Vi ser at riksvei 4 blir lagt utenom sentrum. Dette har ført til at vi har fått CC-Mart'n, og når veien er fullført, vil vi få tilsvarende sentre andre steder rundt sentrum. Og handelsstanden i sentrum toer sine hender, men de burde bli redde når de ser andre kjøpesentre blir etablert innenfor sitt eget område, sier Roar Jacobsen.

Han mener at handelsstanden i sentrum burde forene sine krefter. Selv om de ikke vil realisere hans vidløftige planer om et overbygg i glass, så burde forslaget fungere som et tantevekker og innlegg i debatten.

- Ga de seg inn på noe slikt, villk de ikke lenger ha noe å frylte. De har et samlet potensial som man ikke kan oppnå i noe supermarked.

Jacobsen påpeker at dette ikke er ment som en kritikk av CC-Mart'n, tvert imot. Det er i grunnen positivt at slike etableringer kommer så nært bykjernen.

- Hvorfor handler vi på CC?

- De har et godt utvalg av butikker uten lang avstand imellom dem. Dessuten kan de tilby inneklime tolv måneder i året. Det er ikke hyggelig å gå i sentrum med kulde og trafikk, mener Roar Jacobsen.

Derfor vil han altså legge hele Storgaten under glasstak, et prosjekt som anslagsvis vil koste rundt 30 millioner kroner. Det innebærer en kvadratmeterpris på 500 kroner, og da kan hver enkel forretning selv regne ut hvor stor del av utgiftene som vil falle på dem.

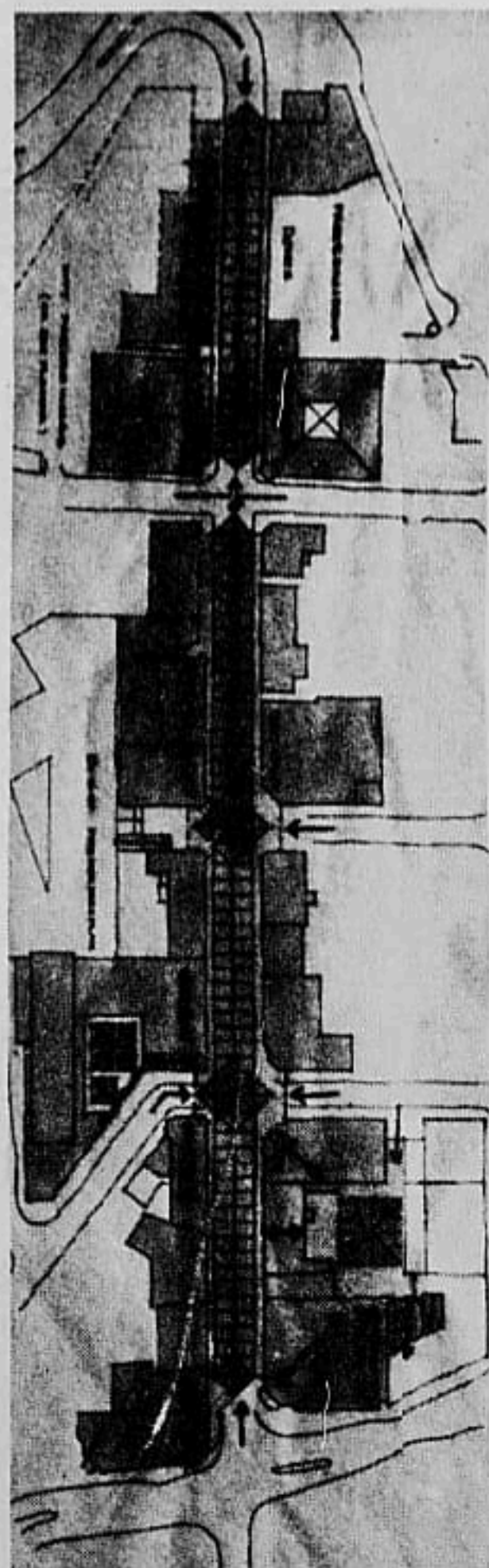
- Men er ikke dette å snu opp ned på hele bybildet?

- Bybildet forandrer seg allikevel hele tiden. Før var Falkehjørnet midtpunkt. Deretter ble det forskjøvet opp til Storgata 10. Med den nye postsparebanken og Skattungården vil midtpunktet bli forskjøvet enda lenger opp, men allikevel tar CC-Mart'n stadig mer over. Det gjelder å bringe aktivitetene tilbake til sentrum, der det ER miljø.

- Vi vil ha liv og røre. Og derfor er CC-Mart'n suksess. Det er en møteplass der det skjer ting. Med et tak over Storgaten ville vi få noe å la Aker Brygge eller Arkaden i Oslo, mener Jacobsen, som forteller at dette i bunn og grunn ikke er noe nytt. Liknende planer blir lagt for sentrum i Harstad, og flere handlegater i andre land, for eksempel i Sverige, har fått tak over seg.

Roar Jacobsen forteller også at et slikt prosjekt ikke byr på nevneverdige tekniske problemer. Det vil heller ikke bli spesielt dyrt å varme opp bygget, i gjennomsnitt. Om våren og om høsten kan solvamen gjøre mye av jobben, som i et drivhus. Selvfølgelig må deler av taket kunne åpnes, i tilfelle brann og røykutvikling og lufting på varme dager. Snøen på taket blir smeltet av vamen innenfra.

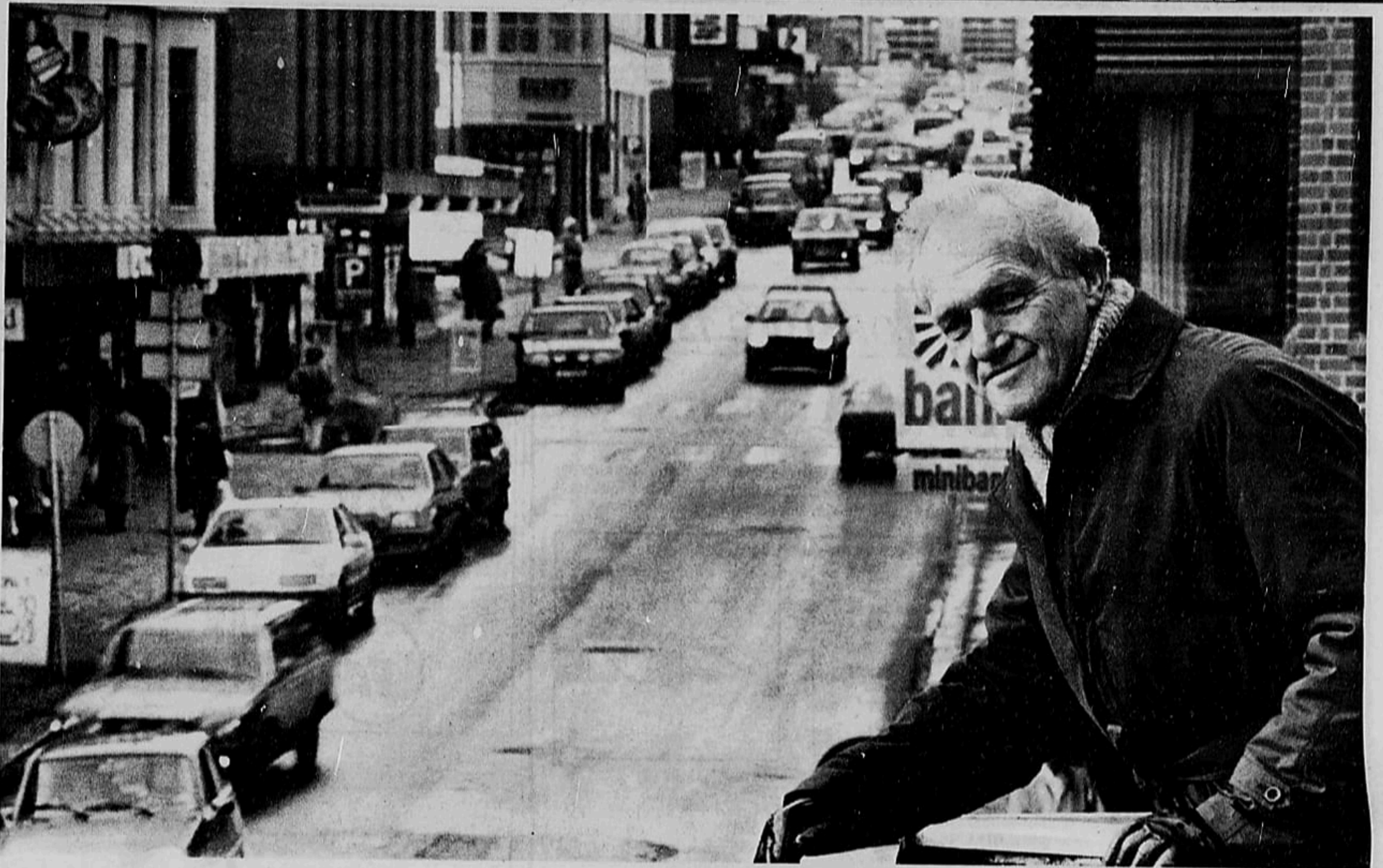
Roar Jacobsen har tenkt seg 1991 som et naturlig tidspunkt for å realisere planene. Så da kan vi gå i sommervarm gigate hele året.

Ifølge planene vil hele gaten legges under tak. Samlingspunktet blir ved Storgate 10.

Slik forestiller Roar Jacobsen seg Storgaten i fremtiden.

Vil Gjøvik med tiden få sin egen gågate i sentrum? Byplansjef Sverre M. Pettersen er ikke i tvil om at Gjøvik trenger en gågate som et sosialt treffpunkt. – Hovedproblemet til nå har vært riksveitrafikken gjennom Storgata, sier Sverre M. Pettersen.

Byplansjef Sverre M. Pettersen:

– Vi trenger en gågate som sosialt treffpunkt

Gågate i Storgata eller ikke er et av de sentrale emnene for hvordan framtidens sentrum i Gjøvik skal være. Byplansjef Sverre M. Pettersen er ikke i tvil. Gjøvik trenger sin gågate som et sosialt treffpunkt i sentrum. Hovedproblemet til nå har vært trafikkmønsteret med riksveien gjennom Gjøvik sentrum. – En gågate må ikke bare være en avstengt kjørebane. Vi trenger et skikkelig golvbelegg med møbeling av sittegrupper, trær og beplantning. På sikt kan vi også få oppleve uteservering i gågata.

ikke har vært mulig til nå skyldes riksveien som i dag passerer gjennom Storgata.

– Riksveitrafikken vil ikke være ute av sentrum før vi er ferdig med den nye veien i 1991-1992. Alle er enig i at det er uheldig slik trafikken er i dag, men vi trenger tiden fram til den nye veien er ferdig for å diskutere og planlegge hvordan det skal være i sentrum i framtiden, sier Pettersen.

Mjøsstranda

Bruk av Storgata som gågate vil gjenbrugsplanen ta stilling til senere. Men hovedprinsippet i reguleringsplanen for Gjøvik sentrum er at gågata bør ligge i Storgata.

Parkeringsproblematikken omkring en permanent gågate har skapt motforestillinger hos noen.

– Parkeringsplasser på mjøsstranda med tilbringertjenester til sentrum er en alternativ som kan løse parkeringen inn mot sentrum, mener Pettersen.

Et sentralt spørsmål er om hele Storgata skal være gågate eller bare deler av Storgata.

– Mulig at deler av Storgata bør være tilgjengelig for biler, men bilene må da kjøres på fotgjengernes premisser.

Sosialt innhold

Pettersen er opptatt av at en gågate i sentrum får et sosialt innhold med for eksempel

sempel gatemusikk og loddsalg – et sosialt treffpunkt.

– Gågata skal ikke bare være et sted hvor man kun når butikkene, sier Pettersen, som mener en gågate med sosialt innhold vil stimulere hele handelsmiljøet i Storgata.

I forslaget for reguleringsplan tenker man seg at Storgaterommet avsluttes i øvre ende av et velformet aktivitetshus – et eget «Folkets Hus». Hva er bakgrunnen for denne ideen?

– Vi ser aktivitetshuset som en tenkbar løsning. I dag har vi en bensinstasjon som avslutter Storgata. Vi kan tenke oss en mer allmenntilgjengelig bygning. Vi bør også gjøre noe spesielt for de eldre som i stor grad bebor området. Dette er en ide som gir oss mulighet for å gjøre noe med dette, sier Pettersen.

Boligformål

I reguleringsplanen går det også klart fram at man ønsker å prioritere boliger i sentrum.

– Vi vil ha folk til å bo i sentrum. At det blir borgerfamilier i sentrum skyldes at det er vanskelig å få til et trafikkeikkbart barnemiljø. Vi har ikke konkretisert dette noe nærmere i planforslaget, men jeg vil tro at eldre og enefamilier vil være mest aktuelle, sier Pettersen og mener det bør være boliger i en gågate.

I begynnelsen av april vil det bli holdt offentlig informasjonsmøte om sentrumsplanen for Gjøvik.

– Når høringen er over 1. juni i år, får vi summere opp hva vi vil prioritere av tiltak. Gågata er et sentralt spørsmål her, sier Sverre M. Pettersen.

Byplansjefen peker her på en skisse fra 1984 der det meste av Storgata er tekt som gågate, men med biler mellom Sommerfeldtsgate og Bakkegata.

Tekst: HEIDI PLEYM
Foto: BRYNJAR EIDSTUEN

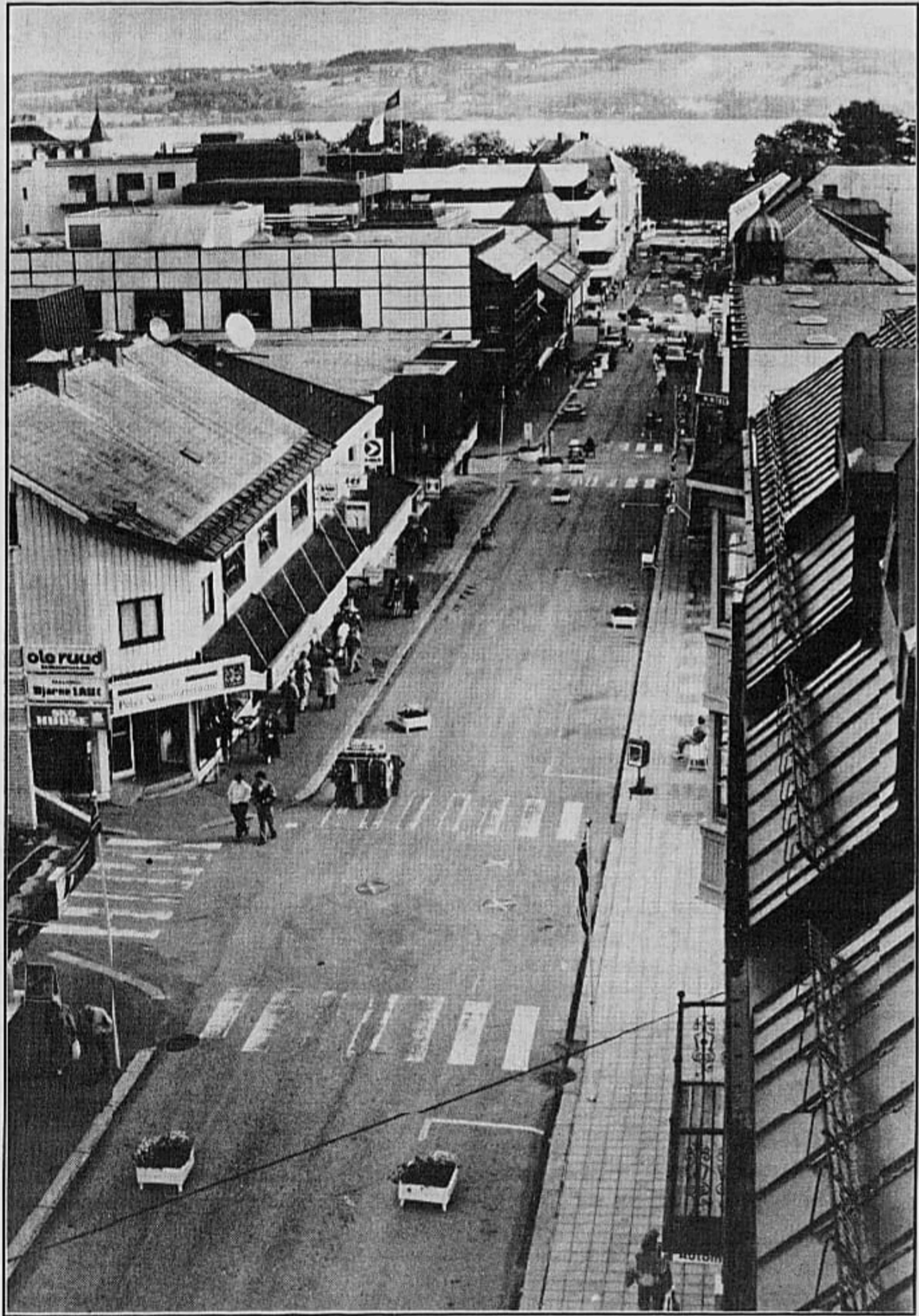
Det sier Sverre M. Pettersen og er sikker på at Gjøvik i løpet av noen år vil få en egen permanent gågate i sentrum. At dette

Vil unngå gamle tabber i gågata

TRIVEIIG?: Fortsatt høyt opp og angst fram for gågateprosjektet, men dagens «gågate» innbyr vel til en snarlig løsning? Særpreget, kombinert med helhetstenkning, kan stå som en enkel beskrivelse av det framlagte forslaget fra arbeidsgruppa.
FOTO: BRYNJAR EIDTUEN

GÅR I BOKS: Bjørn Blichfeldt har arbeidet lenge for å få til ei gågate i Gjøvik og er overbevist om at prosjektet nå nærmer seg en endelig realisering.

Forprosjektet for gågate i Storgata i Gjøvik kombinerer flerbruksaspekt og særpreget, men unngår tidligere tiders glorete løsninger.

ning og muligheter for arrangementer.

Som en tråd gjennom hele gågata foreslår man trær/møblering og belysning vekselvist motstående fra kvartal til kvartal. På denne måten sikrer man solrike sitteplasser i gågata fra morgen til kveld. Felte tenkes også belagt med stein slik at soner og «nisjer» kan avgrenses til ulik bruk.

Minimale forbud

Med biltrafikk i avgrenset omfang i gågata ønsker man i størst mulig grad å tilpasse denne uten forbudsskiltning. Tanken er å tilrettelegge fysisk på en måte som gjør at biltrafikk og gående kan møtes på sistnevntes premisser. Bilister på vei inn i gågata skal straks skjønne at man er den vikende part. Blant annet gjøres dette ved at gatelegemet i gågata er hevet over de øvrige gater. Kryssing av gata med kjøretøyer foreslås enveiskjørt fra Hovdevegen ned Fargerbakken og det samme fra Bakkgata til Glassverksgata. Hunnsvegen kan fortsatt bekjøres i begge retninger, men kjørefeltet foreslås innsnevret og med klar prioritet også her for de gående.

Overmodent

Arbeidet med gågate i Gjøvik er en overmoden frukt. Byen er sent ute med å skaffe seg gågate, men samtidig betyr det at man unngår mange av de feil som er gjort andre steder.

Prangende, utendørs «shoppingentra» forbeholdt handlende fotgjengere, er i det framlagte forslaget for Gjøvik avløst av ei flerbruksgate, tilpasset det øvrige bymiljø, men samtidig med klart særpreget.

Stort

Med 30 000 kvadratmeter handelsareal og 22.000 for kontorer tilknyttet Storgata er det en stor del av byens sentrale virksomhet som er involvert i en eventuell gågate. Sammen med utbyggingen av Jernbanetorget og fjellhallplassen utgjør ny gågate den mest omfattende endringen av bybildet på mange år, når og om den realiseres.

ØYVIND LIEN

GJØVIK: En arbeidsgruppe utgått fra interimstyret for gågate har i samarbeid med JAF arkitektkontor utarbeidet et forprosjekt for gågate i Storgata. Særpreget, kombinert med helhetstenkning, kan stå som en enkel beskrivelse av det framlagte forslaget.

Premisser

Som klare premisser for det utarbeidede forslaget har det ligget fire elementer; kommunens gatebruksplan, den visuelle profil av Storgata som en akse fra Røverdalen til Jernbanetorget, utformingen av fjellhallplassen og utredningen om Jernbanetorget. Forslaget til gågate skiller seg imidlertid på enkelte punkter fra ovennevnte planer.

Bryter aksene

Forprosjektet til gågate bryter nokså mye med tanken om hele Storgata som en akse fra topp til bunn. Det stringente aksepreget er myket opp ved at man i større grad har tenkt kvartalsvis, med ulike «nisjer».

Samtidig ønsker man å skape et helhetlig særpreget for gågata, først og fremst gjennom et enhetlig gatelegeme, men også ved beplantning, belysning og møblering.

Fortauene foreslår man i første omgang beholdt som i dag, først og fremst av økonomiske årsaker, mens selve kjørebane inndeles i tre felter. I midten foreslås et 3,5 meter bredt felt forbeholdt nødvendig biltrafikk. På sidene tenker man seg felt for utstilling, salg, servering blandet med beplantning og møblering - alt dette motstående til et mer åpent felt med gatebelys-

4,4 millioner?

GJØVIK: Et foreløpig kostnadsoverslag for gågata beløper seg til omkring 4,4 millioner kroner. Ved bruk av asfalt som tøpdekk i stedet for støtongstein kan det spares en million kroner. Uansett pris, regner man med at prosjektet skal lykkes.

- Det er klart det koster. Vi regner ikke med at alle åpne lommebokka på vidt gap. Men andre byer har klart finansieringen, så hvorfor

skulle ikke Gjøvik klare det? spør Bjørn Blichfeldt i interimstyret og viser til at bare en av 32 gårdeiere hittil har uttrykt skepsis.

Utgiftene til gågata er tenkt fordelt med 50 prosent hver på kommunen og gårdeierne. Kommunen håper å finansiere sin del gjennom midler avsatt i OL-systemet, mens gårdeierne sannsynligvis må bidra etter en fastsatt pris pr fasademeter.

Ferdig til OL?

GJØVIK: Fortsatt er det høyt opp og langt fram for gågata i Gjøvik kan stå ferdig, men håpet er at gata i hovedtrekk kan presenteres som forslått årsskiftet 1993/94. I alle fall ønsker man den ferdig til OL begynner i 1994.

Det framlagte forprosjektet skal nå behandles videre i interimstyret der både gårdeierne og kommunen er representert. Publikum kan imidlertid ta forslaget i

nærmere betraktning allerede nå, via en utstilling på Gjøvik gird under Gjøvik-marlen og senere på bibliotek eller som del av OL-utstillingen.

Politikerne, først ved bygningsrådet, får også forslaget i hendene om kort tid, før det videre sendes ut på høring til brukere og andre interessenter. Alt med tanke på en realisering innen utgangen av neste år